

PÖYTÄKIRJA

Julkaisufoorumin ohjausryhmä

Aika: tiistai 17.12.2013 klo 11.30-13

Paikka: Tieteiden talo, Kirkkokatu 6, Helsinki, sali 405

Puheenjohtaja:

Kansleri Ilkka Niiniluoto (Tieteellisten seurain valtuuskunta)

Jäsenet:

Professori Risto Heiskala (Tampereen yliopisto)

Sovellussuunnittelija Jyrki Ilva (Kansalliskirjasto)

Rehtori Matti Manninen (Suomen yliopistot UNIFI)

Professori Kaisa Miettinen (Jyväskylän yliopisto)

Professori Tiina Onikki-Rantajääskö (Helsingin yliopisto)

Opetusneuvos Olli Poropudas (opetus- ja kulttuuriministeriö)

Kehityspäällikkö Tuija Raaska (CSC - Tieteen tietotekniikan keskus)

Professori Heimo Saarikko (Helsingin yliopisto)

Professori Timo Tokola (Itä-Suomen yliopisto)

Ylikirjastonhoitaja Kimmo Tuominen (Suomen yliopistokirjastojen neuvosto)

Sihteeristö:

Suunnittelija Janne Pölönen (Tieteellisten seurain valtuuskunta)

Suunnittelija Anna-Sofia Ruth (Tieteellisten seurain valtuuskunta)

1. Kokouksen avaus

Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 12.15.

2. Ilmoitusasiat

- Lea Ryyänen-Karjalainen on nimitetty TSV:n uudeksi toiminnanjohtajaksi 1.3.2014 lähtien.
- Anna-Sofia Ruth palkataan Julkaisufoorumin suunnittelijaksi 1.1.2014-31.1.2015 väliseksi ajaksi.
- Liisa Savunen siirtyy Suomen Akatemiaan Kulttuurin ja yhteiskunnan tutkimuksen yksikön johtajaksi 1.2.2014 lähtien.
- TSV:n hallitus hyväksyi kokouksessaan 3.12.2013 vertaisarvioituille julkaisuille tarkoitetun kansallisen tunnuksen rekisteröitäväksi tunnustyöryhmän ehdotuksen mukaisesti.
- Rahoitusmallityöryhmän alustavien suunnitelmien mukaan Julkaisufoorumi-luokitusta käytetään yliopistojen rahoitusmallissa vuoden 2015 alusta lähtien seuraavien periaatteiden mukaisesti:
 - käytetään yhtä 13 % kiintiötä, jonka sisällä julkaisuja painotetaan julkaisutyypin ja Jufo-luokan mukaan
 - Jufo-luokkiin 1-3 lasketaan ainoastaan vertaisarvioidut julkaisut: taso 1 painokertoimella 1 ja tasot 2 ja 3 painokertoimella 3.
 - kaikki muut tieteelliset, ammatilliset ja yleistajuiset julkaisut noteerataan painokertoimella 0,1.
 - tieteelliset, ammatilliset ja yleistajuiset monografiat saavat painokertoimen 4.
 - yhteisjulkaisuja ei ositeta.

Rahoitusmallityöryhmän raportti valmistuu tammikuussa, jolloin se lähtee lausuntokierrokselle.

3. Kirjakustantajaluokituksen soveltaminen konferenssijulkaisuihin

Ohjausryhmä on aiemmin päättänyt, että kirjakustantajaluokitusta sovelletaan vain erillisteoksiin ja kokoomateosartikkeleihin, jos kirjasarjaa ei ole luokiteltu Julkaisufoorumissa. Julkaisufoorumi-luokkien liittäminen yliopistojen julkaisutietoihin on kuitenkin osoittautunut ongelmalliseksi yksittäisen tapahtuman tuloksena syntyneiden artikkelien kohdalla, jotka on julkaisutiedonkeruussa merkitty konferenssijulkaisuiksi eikä kokoomateosartikkeleiksi. Koska Julkaisufoorumissa on mielekästä luokitella vain säännöllisesti toistuvia konferensseja, mainittuihin konferenssijulkaisuihin ei voida soveltaa konferenssin tasoluokkaa, joten Julkaisufoorumi-luokka pitäisi määrittää kirjakustantajan tai kirjasarjan tasoluokan perusteella.

Keskustelu:

- Yksittäisen tapahtuman seurauksena syntyneet paperit julkaistaan usein kokoomateoksissa, joiden sisältämiä yksittäisiä artikkeleita merkitään sekä kokoomateosartikkeleiksi että konferenssiartikkeleiksi.
- Korostettiin, että jos yksittäisen tapahtuman seurauksena syntyneeseen konferenssijulkaisuun sovelletaan poikkeuksellisesti kirjasarjan tai kirjakustantajan tasoluokkaa, kuten kokoomateosartikkelien ja erillisteosten kohdalla, ei voida tinkiä vertaisarvioinnin vaatimuksesta.

Päätökset:

- Jos yksittäisen tapahtuman seurauksena syntynyt vertaisarvioitu artikkeli on merkitty OKM:n julkaisutiedonkeruun julkaisutyypiluokkaan A4 (Artikkeli konferenssijulkaisussa), voidaan julkaisun tasoluokka määrittää poikkeuksellisesti kirjasarjan tai kirjakustantajan tasoluokan perusteella.

4. Vuoden 2013 täydennysarviointi ja muutokset vuodelle 2014

Tähän asti paneelit ovat suorittaneet vuosittaisen täydennysarvioinnin syksyllä. Tämän vuoden arvioinnissa tasolle 1 on voitu lisätä ehdotussivun kautta ehdotettuja ja yliopistojen julkaisutiedoista tunnistettuja aikaisemmin arvioimattomia tieteellisiä julkaisukanavia, sekä syksyn 2012 täydennysarvioinnissa luokkaan ”Muut tunnistetut julkaisukanavat” jääneitä lehtiä, sarjoja ja kirjakustantajia (= taso 0).

Vuoden 2013 täydennysarvioinnissa on vielä ollut perusteltua antaa paneeleille mahdollisuus arvioida uudelleen edellisenä vuonna luokkaan ”muut tunnistetut julkaisukanavat” jääneitä foorumeita, koska osa näistä on saanut tason 1 luokituksen. Toisaalta jo kertaalleen arvioitujen kanavien käsittely vuodesta toiseen on työlästä ja turhauttavaa. Siksi ei enää jatkossa ole mielekästä tuoda täydennysarvioinneissa paneelien arvioitavaksi edellisinä vuosina tasolle 0 jääneitä kanavia, ellei joku erityisesti esitä Julkaisufoorumin ehdotussivun kautta yksittäisen kanavan nostoa tasolta 0 tasolle 1.

Ehdotussivun kautta luokitukseen lisättäväksi ehdotettujen aiemmin arvioimattomien kanavien osalta ongelma on, että arviointi voi kestää jopa vuoden. Ehdotussivun kautta saatuja lisäysehdotuksia voitaisiin arvioida arviointisivuston kautta useammin kuin kerran vuodessa, ja tavoitteena on siirtyminen jatkuvana virtana (esim. 1-2 kk kuluessa ehdotuksesta) tapahtuvaan arviointiin.

Jatkossakin on arvioitava tasolle 0 tai 1 yliopistojen julkaisutiedoista tunnistetut uudet kanavat, koska ministeriössä on kiinnitetty huomiota luokittamattomien julkaisujen määrään. Lisäksi toiveena on, että Jufo-luokat saataisiin edellisen vuoden julkaisuille

mahdollisimman pian, kun nyt on jouduttu odottamaan täydennysarvioinnin valmistumista jouluu asti. Jos julkaisutiedot saadaan ministeriöstä jo maaliskuussa, tästä aineistosta tunnistettujen kanavien täydennysarviointi voitaisiin toteuttaa toukokuun loppuun mennessä.

Koska uusia kanavia on lisätty Julkaisufoorumin ehdotusten ja yliopistojen julkaisutietojen pohjalta, luokituksen täydentäminen on osin satunnaista. Tilannetta voidaan parantaa siten, että aina vuoden alussa sihteeristö kartoittaa paneelien arvioitavaksi tärkeimmät puuttuvat kanavat systemaattisesti luotettavista tietolähteistä (Web of Science ja Scopus, Norjan ja Tanskan luokitukset).

Keskustelu:

- Kun lehdet ja sarjat jatkossa kuuluvat vain yhden paneelin luetteloon, on uusien kanavien osalta kiinnitettävä erityistä huomiota siihen, että ne tulevat sijoitetuksi paneelin, jossa on arvioinnin kannalta paras asiantuntemus. Useamman paneelin rajapinnalle sijoitettavia foorumeita voidaan aluksi ehdottaa arvioitavaksi useammalle paneelille, jolloin puheenjohtajat sopivat mihin paneeliin ne sijoitetaan.

Päätökset:

- Päätettiin että vuonna 2014 täydennysarviointi suoritetaan neljässä jaksossa arviointiohjeessa esitetyn aikataulun mukaisesti (liite 1).

5. Ohjeet ja aikataulu paneeleille vuoden 2014 arviointiin

Edellisessä ohjausryhmän kokouksessa 1.10. hyväksyttiin uudet arviointikriteerit vuoden 2014 arviointiin, joiden perusteella laaditaan päivitetty arviointiohje paneeleille sekä arvioinnin aikataulu (liite 1).

Keskustelu:

- Asialistan liitteenä olleen luonnoksen pohjalta käydyssä keskustelussa todettiin, että tekstiin korjataan päiväys ja poistetaan väitöskirjoja koskeva osuus. Täsmennetään, että myös perinteiset (eivät vain OA-foorumit) voivat olla toimintaperiaatteiltaan epäilyttäviä, ja että paneelit päättävät esim. Beallin listalla mainittujen foorumien hyväksymisestä luokitukseen tapauskohtaisesti. Jatkossa, jos Directory of Open Access Journals täsmentää laadunarviointia koskevia kriteereitään, lehden DOAJ-indeksointi voi olla positiivinen indikaattori.
- Vuoden 2014 päivitysarvioinnin ohjelman mukaisesti ohjausryhmä kokoontuu seuraavan kerran huhtikuussa, jolloin käsiteltäviin asioihin otetaan rahoitusmallipäätös.

Päätökset:

- Päätettiin hyväksyä käydyssä keskustelun perusteella muokatut arviointiohjeet paneeleille liitteen 1 mukaisesti (liitteessä 1 on lopullinen versio).

6. Julkaisufoorumi-luokituksen käyttö yliopistoissa

Julkaisufoorumin ohjausryhmän näkemykset luokituksen hyvistä ja huonoista käyttötavoista on linjattu Julkaisufoorumi-luokituksen käyttöohjeessa. Ohjeessa ei suorasanaisesti käsitellä henkilökohtaisia bonuksia tai rekrytointia, mutta siinä on varoitettu käyttämästä luokitusta yksittäisten julkaisujen tai tutkijoiden arviointiin.

Aura Korppi-Tommolalle ja Janne Pölöselle lähetetyn viestin mukaan Aalto-yliopistossa on professorikunnan vastalauseista huolimatta käytetty Julkaisufoorumi-luokitusta

henkilökohtaisten bonusten perusteena, mikä on herättänyt kriittistä keskustelua. Käytännön yleistymisestä on ollut viitteitä muidenkin yliopistojen kohdalla.

Yliopistot ovat autonomisia soveltaessaan erilaisia arviointivälineitä oman toimintansa arviointiin ja kehittämiseen. Vaikka Julkaisufoorumin ohjausryhmä ei voi määrätä luokituksen käyttötavoista, se voi kuitenkin omien suositustensa lisäksi pyrkiä edistämään luokituksen vastuullista käyttöä.

TSV on ollut jo aiemmin asiassa aloitteellinen esittäessään, että TENK:n tutkijan ansioluettelomalliin ei tule sisällyttää julkaisujen Jufo-luokkia. Pitäisikö ohjausryhmän lähestyä asiassa UNIFia kirjeellä, jossa esitetään, että rektorit sopisivat että Julkaisufoorumi-luokitusta ei käytetä yliopistoissa yksittäisen tutkijan rekrytoinnin tai palkitsemisen perusteena?

Keskustelu:

- Luokitus ymmärretään laadun indikaattoriksi, joten sitä on suuri houkutus käyttää myös yksittäisten tutkijoiden arviointiin tai palkitsemiseen. Rekrytoinnissa asiantuntijat ovat perinteisesti kiinnittäneet huomiota siihen, julkaiseeko hakija alansa parhailla foorumeilla. Yliopistot ovat halutessaan voineet antaa bonusta esim. Science-lehden artikkeleista. Julkaisufoorumi-luokituksen tarkoitus on kannustaa tutkijoita julkaisemaan parhaita kirjoituksiaan alansa johtavissa lehdissä, sarjoissa ja kirjakustantajilla. Tästä huolimatta yksittäisen tutkijan arvioinnin tai palkitsemisen ei tulisi tapahtua yksinomaan tai mekaanisesti Julkaisufoorumi-luokituksen (tai lehtien impaktifaktorien) perusteella.
- Käyttöä yksilötasolla on vaikea estää. Julkaisufoorumin ohjausryhmä voi kiinnittää käyttöohjeen kaltaisella ohjeistuksella yliopistojen ja tiedeyhteisön huomiota luokituksen käytössä havaittuihin epäkohtiin. On myös aiheellista lähestyä UNIFia tässä asiassa.

Päätökset:

- Huhtikuun kokouksessa otetaan Julkaisufoorumi-luokituksen käytön periaatteet uudelleen keskusteluun ja tarkistetaan käyttöohje, joka lähetetään UNIFI:lle tiedoksi.

7. Muita asioita

Sovittiin että käydään huhtikuun kokouksessa keskustelu tieteellisen julkaisutoiminnan rahoituksesta, esim. kirjakustantajien ja OA-lehtien kirjoittajamaksuista.

8. Seuraava kokous

Sihteeristö käynnistää huhtikuun kokousaikaa koskevan Doodle-äänestyksen.

9. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 13.15. Toimeksi

saaneena,

Janne Pölönen
Suunnittelija, Julkaisufoorumi
Puh. (09) 2286 9246 tai (044) 346 9491
Sähköposti: janne.polonen@tsv.fi
Tieteellisten seurain valtuuskunta
Mariankatu 5, 00170 Helsinki

LIITE 1

JULKAISUFOORUMIN ARVIOINTIOHJEET PANEELLEILLE

17.12.2013

Tieteellisten seurain valtuuskuntaan (TSV) vuonna 2010 perustettu Julkaisufoorumi on tieteellisen julkaisutoiminnan laadunarviointia tukeva järjestelmä, joka perustuu kaikki tieteenalat kattavaan kotimaisten ja ulkomaisten tieteellisten julkaisusarjojen sekä kirjakustantajien tasoluokitukseen. Tasoluokituksista päättävät 23 tieteenaloitaisen arviointipaneelin yli 200 asiantuntijajäsentä yliopistoista ja tutkimuslaitoksista. Paneelien jäsenet nimitetään yliopistoilta, valtion tutkimuslaitoksilta, tieteellisiltä seuroilta ja tiedeakatemoilta saatujen ehdotusten perusteella.

Paneelien asettamisesta ja arviointityön valvonnasta vastaa TSV:n hallituksen nimittämä Julkaisufoorumin ohjausryhmä, jossa on TSV:n, opetus- ja kulttuuriministeriön (OKM), Suomen yliopistot UNIFI ry:n, Suomen Akatemian, Suomen yliopistokirjastojen neuvoston (SYN), Kansalliskirjaston, Tieteen tietotekniikan keskuksen CSC:n ja eri päätietealojen edustajia. Ohjausryhmän ja arviointipaneelien työtä valmistelee ja tukee TSV:n palkkaama Julkaisufoorumin sihteeri. TSV tarjoaa paneelien käyttöön Tieteiden talolla Helsingissä sijaitsevat kokoustilat. Julkaisufoorumin tietotekniset palvelut toteutetaan yhteistyössä CSC:n kanssa.

Julkaisufoorumi-luokituksessa on 3 tasoa: 1 = perustaso; 2 = johtava taso; 3 = korkein taso. Luokitus perustuu ajatukselle, että suurten julkaisumäärien laatua voidaan arvioida tutkijoiden valitsemien ja saavuttamien julkaisukanavien perusteella. Tasokkaimpien julkaisujen oletetaan pääsääntöisesti valikoituvan korkeamman tasoluokituksen saaneisiin julkaisukanaviin laajan kilpailun ja vaativan vertaisarvioinnin seurauksena. Yhdistettynä julkaisutietoihin Julkaisufoorumi- luokitus auttaa tutkimusorganisaatioita seuraamaan oman julkaisutoimintansa kehitystä. Julkaisufoorumi-luokitus toimii yliopistojen tieteellisen julkaisutuotannon laadun indikaattorina OKM:n rahoitusmallissa vuodesta 2015 alkaen.

Julkaisufoorumi-luokitusta ei ole tarkoitettu yksittäisten tutkijoiden arviointiin, eikä se voi tässä tarkoituksessa korvata tieteenalan asiantuntijoiden suorittamaa julkaisujen sisältöön perustuvaa arviointia. Luokituksen tarkoitus on välittää tietoa tieteellisten lehtien ja sarjojen sekä kirjakustantajien laadusta, vaikuttavuudesta ja arvostuksesta tiedeyhteisössä, ja siten kannustaa suomalaisia tutkijoita julkaisemaan parhaat kirjoituksensa alansa johtavilla kotimaisilla ja ulkomaisilla tieteellisillä julkaisufoorumeilla.

1. Tieteelliset julkaisut ja julkaisukanavat

Julkaisulla tarkoitetaan yksittäisen tutkijan tai tutkijaryhmän tutkimustulosten kirjallista esitystä, joka tieteenalasta riippuen julkaistaan artikkelina lehdessä, konferenssisarjassa, osana kokoomateosta tai itsenäisenä monografiana. Ollakseen tieteellinen, julkaisun tulee esittää uusia tutkimustuloksia sellaisessa muodossa, että ne ovat tiedeyhteisön saavutettavissa, toistettavissa ja hyödynnettävissä. Tieteellisen julkaisun pääasiallinen kohderyhmä muodostuu tieteenalan asiantuntijoista.

Tieteellisellä julkaisukanavalla tarkoitetaan painettuja ja digitaalisia julkaisusarjoja sekä kirjakustantajia, jotka ovat erikoistuneet tieteellisten tutkimustulosten julkaisemiseen: niillä on asiantuntijoista koostuva toimituskunta, ja julkaiseminen edellyttää tiedeyhteisön tunnustamaa

laadunarviointia, ennen kaikkea vertaisarviointia. Avoimesti saatavia (open access) lehtiä hyväksytään luokitukseen ja arvioidaan samoilla kriteereillä kuin perinteisiä julkaisusarjoja.

Julkaisusarja voi olla tieteellinen lehti, kirjasarja tai säännöllisesti toistuvan konferenssin julkaisujen muodostama sarja. Lehdet ja kirjasarjat luetteloidaan kansainvälisen ISSN-keskuksen rekisterissä olevalla nimekkeellä ja konferenssit tapahtuman vakiintuneella nimellä. Jokaisella paneelilla on oma Lehti- ja sarjaluettelo, joka sisältää paneelin alaan kuuluvat julkaisusarjat. Kirjakustantajat luetteloidaan ISBN-rekisterissä olevalla nimellä tai vakiintuneella nimellä. Kirjakustantajaluettelo on kaikille paneeleille yhteinen.

Kaikkiin julkaisutyyppeihin kuuluvien yksittäisten tieteellisten julkaisujen (artikkelien ja erillisteosten) Julkaisufoorumi-luokan määrittää ensisijaisesti julkaisusarjan tasoluokka. Kirjakustantajan tasoluokkaa käytetään ainoastaan kokoomateosartikkelien ja erillisteosten Julkaisufoorumi-luokan määrittämiseen siinä tapauksessa, että julkaisu ei ilmesty julkaisusarjassa tai julkaisusarjaa ei ole luokiteltu. Pääsääntö on, että kotimaisten kirjakustantajien kirjasarjat luokitellaan Julkaisufoorumissa, ulkomaisten kirjakustantajien kirjasarjoja ei luokitella.

Tieteellisiä julkaisukanavia arvioidaan yksinomaan tieteellisen vaikuttamisen, ei yhteiskunnallisen vaikuttamisen, foorumeina. Tieteellisillä julkaisukanavilla voi olla myös ammatti- ja suurelle yleisölle suunnattua julkaisutoimintaa. On kuitenkin suositeltavaa, että luokitukseen hyväksyttävät julkaisukanavat, etenkin kirjakustantajat, jotka eivät erottele tieteellisiä kirjoja ISSN-tunnuksella varustettuihin kirjasarjoihin, ilmoittavat mahdollisimman selvästi mitkä julkaisut ovat vertaisarvioituja. TSV rekisteröi keväällä 2014 kotimaisten kirjakustantajien ja julkaisusarjojen käyttöön kansallisen vertaisarviointitunnuksen.

2. Julkaisukanavien luokittelukriteerit

Vain tieteellisen julkaisukanavan kriteerit täyttävät julkaisusarjat ja kirjakustantajat voivat saada julkaisufoorumi-luokituksen. Julkaisufoorumissa tieteelliset julkaisukanavat jaetaan kolmeen ryhmään: tieteelliset julkaisukanavat (taso 1), johtavat tieteelliset julkaisukanavat (taso 2) ja johtavien tieteellisten julkaisukanavien korkein taso (taso 3). Taso 3 on käytössä vain lehtien ja sarjojen luokittelussa, ei kirjakustantajien luokittelussa. Lisäksi paneelien arvioimat julkaisukanavat, jotka eivät ole saaneet tason 1 Julkaisufoorumi-luokitusta, luetteloidaan luokkaan ”Muut tunnistetut julkaisukanavat”, jota vastaa arviointityössä käytetty taso 0.

Taso 1

Tasolle 1 voidaan luokitella eri tieteenalojen suomalaisen tutkimuksen näkökulmasta keskeisimmät kotimaiset ja ulkomaiset julkaisusarjat (lehdet, konferenssit ja kirjasarjat) sekä kirjakustantajat, jotka täyttävät tieteellisen julkaisukanavan määritelmän:

- erikoistunut tieteellisten tutkimustulosten julkaisemiseen
- julkaisukanavalla on asiantuntijoista koostuva toimituskunta
- tieteelliset julkaisut käyvät läpi koko käsikirjoitukseen kohdistuvan vertaisarvioinnin

Tasolle 1 ei tule pääsääntöisesti hyväksyä tieteellisen julkaisukanavan määritelmän täyttäviä julkaisukanavia, jos

- kyseessä on väitöskirjasarja
- yli puolet (1/2) arvioijista ja kirjoittajista edustaa samaa tutkimusorganisaatiota
- tieteellinen taso tai relevanssi on kyseenalainen

Julkaisufoorumi-luokituksen on tarkoitus kattaa aktiivisia säännöllistä julkaisutoimintaa harjoittavia suomalaisen tutkimuksen näkökulmasta keskeisiä tieteellisiä julkaisukanavia. Tämä tarkoittaa, että luokitus kattaa eri tieteenalojen johtavat ja kansainvälisesti arvostetuimmat lehdet, sarjat ja kirjakustantajat mahdollisimman laajasti, mutta eri maiden kansallisten ja paikallisten julkaisukanavien osalta voidaan luokittelua rajoittaa niihin, joissa suomalaiset tutkijat julkaisevat. Pääsääntö on, että julkaisukanavalla on oltava rekisteröity ISSN- tai ISBN-tunnus (poikkeuksena osa säännöllisistä konferensseista).

Paneelien ei tarvitse hyväksyä tasolle 1 tieteellisen julkaisukanavan kriteerit muodollisesti täyttäviä kanavia, joiden tieteellinen taso tai relevanssi on kyseenalainen. Tällä perusteella voidaan jättää luokituksen ulkopuolelle esimerkiksi toimintaperiaatteiltaan kyseenalaiset *Open Access* tai muut kanavat, jotka julkaisevat tieteellisiä kirjoituksia maksusta ilman asianmukaista laadunarviointia. Toimintaperiaatteiltaan epäilyttäviä (ns. ”predatory”) kanavia pyritään tunnistamaan sihteeristön toimesta Jeffrey Beall:n ylläpitämän luettelon perusteella (<http://scholarlyoa.com/>), mutta paneelien on harkittava tapauskohtaisesti täyttävätkö kanavat tason 1 kriteerit.

Taso 2

Tasolle 2 voidaan luokitella eri tieteenalojen johtavia tieteellisiä julkaisukanavia, joissa tutkijat eri maista julkaisevat parhainta tutkimustaan:

- pääsääntöisesti kansainvälisiä tieteellisiä julkaisukanavia, joiden toimitus-, kirjoittaja- ja lukijakunta edustaa eri kansallisuuksia. Yksinomaan katsausartikkeleita julkaisevien lehtien osuus ei saa muodostua liian suureksi.

Kaikkia nämä kriteerit täyttäviä julkaisukanavia ei välttämättä voida luokitella tasolle 2, vaan paneelien on valittava oman tason 2 kiintiönsä (selitetty alempana) puitteissa ne julkaisukanavat, joihin tasokkaimmat julkaisut valikoituvat laajan kilpailun ja vaativan vertaisarvioinnin seurauksena. Julkaisukanavien vaikuttavuutta ja arvostusta alan kansainvälisessä tiedeyhteisössä voidaan tieteenalasta riippuen arvioida sihteeristön paneelien käyttöön tuottamien viittaus- ja luokitusindikaattorien perusteella.

Luonnon- ja lääketieteissä katsausartikkelit (review) saavat tyypillisesti paljon viittauksia, joten yksinomaan katsauksia julkaisevilla lehdillä on korkeita vaikuttavuuskertoimia. Tästä syystä paneelien on kiinnitettävä huomiota siihen, että katsausartikkeleita julkaisevien lehtien osuus tasolla 2 ei muodostu liian suureksi.

Ihmistieteissä (paneelit 14, 16-23) voidaan tasolle 2 luokitella myös alansa johtavia suomen- tai ruotsinkielisiä julkaisukanavia, jotka

- kattavat tieteenalansa suomalaisen yhteiskunnan, kulttuurin ja historian erityispiirteitä käsittelevää tutkimusta mahdollisimman laajasti, ja joissa julkaisemista pidetään yhtä tärkeänä meriittinä kuin julkaisemista tasolle 2 luokitelluissa vieraskielisissä julkaisukanavissa

Kotimaisten julkaisukanavien tieteellistä vaikuttavuutta ei voida mitata viittaustietojen puuttuessa, mutta voidaan asettaa vähimmäisvaatimuksia, joita ehdolla tasolle 2 olevien julkaisukanavien on täytettävä:

- tieteellisten kirjoitusten laadunarvioinnin on oltava parhaiden käytäntöjen mukaista
- julkaisusarjojen oltava oman tieteenalansa, ja kirjakustantajien päätieteenalan, tutkimusta laaja-alaisimmin kattavia koko alan kansallisen tiedeyhteisön käyttämiä julkaisukanavia
- tutkimuskysymykset kontekstualisoituvat vahvasti suomalaisen yhteiskunnan tai suomen- ja ruotsinkielisen kulttuurin piiriin

Kaikkia nämä kriteerit täyttäviä julkaisukanavia ei luokitella tasolle 2, vaan tasolle 2 valitaan korkeatasoisimmat ja laaja-alaisimmat suomen- ja ruotsinkieliset julkaisukanavat niiltä aloilta, joilla on perusteltua tuottaa ja julkaista uutta tieteellistä tietoa kotimaisilla kielillä.

Ihmistieteiden paneelit tekevät ohjausryhmälle esityksen aloista, joilla on perusteltua tuottaa ja julkaista uutta tieteellistä tietoa kotimaisilla kielillä, ja paneelien puheenjohtajat valitsevat ohjausryhmän hyväksymiltä aloilta kriteerit täyttävät johtavat suomen- ja ruotsinkieliset julkaisukanavat tasolle 2 konsensuspääöksellä. Paneelien puheenjohtajien tehtäväksi on annettu päättää suomen- ja ruotsinkielisten julkaisukanavien luokittelusta tasolle 2 konsensusratkaisulla, jotta yksittäisten paneelien sijasta puheenjohtajat voivat tarkastella luokitusta kokonaisuutena.

Kirjakustantajaluettelo on kaikille paneeleille yhteinen ja tasolle 2 voidaan luokitella yhteensä n. 100 kustantajaa paneelien puheenjohtajien konsensuspääöksellä. Paneelit tekevät ehdotukset tasolle 2 luokiteltavista kirjakustantajista ja paneelien puheenjohtajat vahvistavat luokituksen.

Koska paneelit ovat laaja-alaisia, on niiden mahdollisuuksien mukaan huolehdittava eri tutkimusalojen julkaisukanavien edustuksesta tasolla 2.

Taso 3

Tasolle 3 voidaan luokitella eri alojen korkeatasoisimmat julkaisusarjat:

- tutkimus edustaa alansa korkeinta tasoa ja sen (esim. viittausindikaattoreilla mitattu) vaikuttavuus on erittäin suuri
- kattavat omaa tieteenalaansa laajasti, eivätkä rajoitu kapean erikoistematikan käsittelyyn
- kirjoittaja- ja lukijakunta on kansainvälistä ja toimituskunnissa toimivat alan johtavat tutkijat

- julkaisemista näissä lehdissä ja sarjoissa arvostetaan alan kansainvälisessä tutkijayhteisössä erittäin korkealle

Paneelien puheenjohtajat vahvistavat julkaisusarjojen luokittelun tasolle 3 konsensuspäätöksellä. Paneelit tekevät ehdotukset tasolle 3 luokiteltavista julkaisusarjoista ja paneelien puheenjohtajat vahvistavat luokituksen.

Tasojen 2 ja 3 kiintiöt

Tasojen 2 ja 3 kiintiöt määrittyvät lehtien ja sarjojen osalta paneelikohtaisesti julkaisukanavien koon eli vuosittaisen julkaisuvolyymien perusteella. Julkaisuvolyymilla tarkoitetaan julkaisukanavassa ilmestyneiden kotimaisten ja ulkomaisten tieteellisten artikkeleiden yhteenlaskettua kolmen vuoden keskiarvoa. Sihteeristö tuottaa julkaisuvolyymitiedot paneelien käyttöön ja arviointisivusto hoitaa tilastoinnin paneelin sisällä tieteenaloittain.

Tasolle 2 luokiteltujen lehti/sarja-nimekkeiden yhteenlaskettu julkaisuvolyymi saa olla enintään 20 % paneelin luetteloon kuuluvien tason 1 kriteerit täyttävien lehti/sarja-nimekkeiden yhteenlasketusta julkaisuvolyymista.

Tasolle 3 luokiteltujen julkaisusarjojen yhteenlaskettu julkaisuvolyymi saa olla enintään 25 % paneelin luetteloon kuuluvien tasolle 2 luokiteltujen lehti/sarja-nimekkeiden yhteenlasketusta julkaisuvolyymista.

3. Luokittelussa huomioitavia tieteenalakohtaisista julkaisukäytännöistä johtuvia eroja

Paneelien tieteenalat on alustavasti määritelty ohjausryhmän päättämässä paneelijaossa. Koska julkaisukäytännöt vaihtelevat tieteenaloittain, voidaan paneelit jakaa tieteenalojensa julkaisukäytäntöjen mukaan kolmeen ryhmään (A, B, ja C) sen mukaan, mitä niiden on syytä ottaa huomioon julkaisukanavien luokittelussa eri tasoille (taulukko ryhmistä alla).

A Paneelit	B Paneelit	C Paneelit
1 Matematiikka ja tilastotiede	2 Tietojenkäsittely ja informaatiotieteet	16 Taloustieteet
3 Fysiikka, avaruustieteet	8 Rakennus- ja yhdyskuntatekniikka, kone- ja valmistustekniikka	17 Sosiaalitieteet, media- ja viestintätieteet sekä muut yhteiskuntatieteet
4 Kemia	9 Sähkö- ja automaatio tekniikka, tieto- ja tietoliikennetekniikka	18 Psykologia ja kasvatustieteet
5 Geotieteet ja ympäristötieteet	10 Teknillinen kemia, materiaalitekniikka ja ympäristötekniikka	19 Poliitiikan tutkimus, hallintotiede ja oikeustiede
6 Biotieteet I		20 Filosofia ja teologia
7 Biotieteet II		21 Kielitieteet
11 Lääketieteen tekniikka, bioteknologia ja peruslääketieteet		22 Kirjallisuus, taiteen tutkimus ja arkkitehtuuri
12 Kliiniset lääketieteet I		23 Historia, arkeologia ja kulttuurien tutkimus
13 Kliiniset lääketieteet II ja		

A Paneelit	B Paneelit	C Paneelit
hammaslääketieteet		
14 Terveystieteet ja muut lääketieteet		
15 Maatalous- ja metsätieteet		

Kuhunkin ryhmään kuuluvien paneelien suositellaan luokittelevan tasolle 2 tieteenaloille tyypillisiä tieteellisiä julkaisukanavia. Ryhmässä A tieteellinen julkaisuutoiminta keskittyy tyypillisesti kansainvälisiin tieteellisiin lehtiin. Ryhmässä B julkaistaan kansainvälisten lehtien lisäksi artikkeleita etenkin kansainvälisissä konferenssisarjoissa. Ryhmässä C julkaistaan kansainvälisiä tieteellisiä lehtiartikkeleita, kokoomateosartikkeleita ja monografioita, mutta huomattava osa julkaisuutoiminnasta on kansallista.

Paneelien on syytä käydä keskustelu sekä lehtien, konferenssien ja kirjakustantajien luokittelun merkityksestä että julkaisukanavia koskevien vaikuttavuuskertoimien ja Julkaisufoorumia vastaavien ulkomaisten luokitusten painoarvosta oman alansa julkaisukanavien laadunarvioinnissa.

Web of Science - ja Scopus-tietokantoihin kuuluvien lehtien ja konferenssisarjojen osalta käytössä on erilaisia vaikuttavuuskertoimia (impaktifaktorit), joista tärkeimpiä ovat *Journal Impact Factor (JIF)*, *Source Normalized Impact per Paper (SNIP)* ja *SCImago Journal Rank (SJR)*. Yhteistä näille indikaattoreille on, että ne pyrkivät mittaamaan julkaisukanavien vaikuttavuutta niissä ilmestyneiden julkaisujen saamien viittausten lukumäärän perusteella. Laskennallinen perusoletus on, että mitä enemmän lehden tai sarjan julkaisuuihin viitataan, sitä suurempi sen vaikuttavuus kansainvälisessä tiedeyhteisössä on.

Lisäksi paneelien käytössä on Norjan ja Tanskan julkaisufoorumia vastaavien hankkeiden lehdille, konferenssisarjoille ja kustantamoille antamat luokitukset, sekä European Science Foundationin toteuttama *European Reference Index for the Humanities (ERIH)* -luokitus. Yhteistä näille luokituksille on, että asiantuntijapaneelit ovat luokitelleet tieteelliset julkaisukanavat kahdelle tai useammalle tasolle lähinnä vaikuttavuuskertoimia sekä kansainvälisen tiedeyhteisön arvostusta painottavin perustein.

Ryhmän A paneelien edustamilla tieteenaloilla viittauskertoimilla on vakiintunein asema julkaisukanavien laadun osoittimena. B-ryhmässä on syytä huomioida vaikuttavuuskertoimien lisäksi Norjan ja Tanskan luokitukset, ja ryhmässä C edellisten lisäksi ERIH-luokitus.

4. Paneelien työskentely

Paneelien tärkein tehtävä on tieteenalojensa tieteellisten julkaisukanavien luokittelu. Kunkin paneelin arvioitavaksi tulevat lehdet ja sarjat määräytyvät eri julkaisutietokantojen ja julkaisukanavaluetteloiden yksittäisille julkaisukanaville määrittämien tieteenalaluokitusten perusteella. Julkaisukanavia on kartoitettu ennen kaikkea Scopus- ja Web of Science - tietokannoista, sekä Norjan, Tanskan ja European Science Foundationin julkaisufoorumia vastaavien hankkeiden julkaisukanavaluetteloista.

Arviointityö tehdään paneelien käyttöön valmistetulla arviointisivustolla, jonne paneelien jäsenet voivat kirjautua omilla yliopistojen käyttäjätunnuksilla. Arviointisivuston kautta paneelien jäsenet voivat sekä tarkastella paneelin arvioitavaksi kuuluvien julkaisukanavien tietoja, tehdä julkaisukanavien tasoluokkaa koskevat perustellut ehdotuksensa, sekä tehdä julkaisukanavia koskevia muistiinpanoja. Panelistit voivat myös ladata arviointisivustolta paneelinsa tai oman alansa julkaisukanavaluettelon Excel-tiedostona. Arviointisivustolla on myös jokaiselle paneelille oma Adope Connect työhuone etäkokouksia varten.

Ohjausryhmä korostaa, että paneelien jäsenet ovat asiantuntijatehtävässään tieteen- ja tutkimusalansa kansallisen tiedeyhteisön edustajia, joiden tehtävään kuuluu myös taustayhteisöjen konsultointi. Julkaisufoorumin ehdotussivun kautta tutkijat voivat tehdä julkaisukanavien tasoluokittelua koskevia perusteltuja ehdotuksia, jotka välitetään arviointisivuston kautta tiedoksi paneeleille.

Vuonna 2014 paneelit suorittavat sekä vuosittain tehtävää täydennysarviointia, jossa aiemmin luokitamattomia kanavia voidaan lisätä luokitukseen tasolle 1, että päivitysarvioinnin, jossa kolmen vuoden välein paneelit arvioivat uudelleen tasoluokat 2 ja 3. Lisäksi suoritetaan päällekkäisyyksien poisto paneelien lehti- ja sarjaluetteloista. Tasoille 1-3 luokitelluista lehdistä ja sarjoista n. 30 % esiintyy useamman kuin yhden paneelin luettelossa, joten vuoden 2014 arviointityön aloitetaan jakamalla nämä lehdet ja sarjat paneelien kesken siten, että kukin lehti/sarja-nimeke esiintyy vain yhden paneelin luettelossa.

Suurin osa paneelien työskentelystä tapahtuu arviointisivuston kautta. Täydennysarviointi, joka alustavan suunnitelman mukaan suoritetaan vuonna 2014 neljässä vaiheessa, voidaan toteuttaa kokonaan arviointisivuston kautta ilman paneelikokouksia. Täydennysarviointi koskee pääasiassa julkaisukanavia, joita on ehdotettu lisättäväksi luokitukseen Julkaisufoorumin ehdotussivun kautta, tai joita on tunnistettu yliopistojen OKM:lle vuonna 2014 raportoimista julkaisutiedoista.

Päivitysarvioinnin eteneminen edellyttää paneelikokouksia, joissa voidaan sekä käydä keskustelu arviointikriteereistä että viimeistellä arviointisivuston kautta valmistettava luokitus. Alustavan suunnitelman mukaan vuoden 2014 aikana voidaan järjestää neljä paneelikokousta (tammikuussa, maaliskuussa, syyskuussa ja marraskuussa), yksi ihmistieteiden paneelien puheenjohtajien kokous (toukokuussa) sekä yksi kaikkien paneelien puheenjohtajien kokous (joulukuussa). Kaikki paneelit eivät välttämättä tarvitse arviointityönsä valmistamiseen kaikkia neljää paneelikokousta.

ARVIOINNIN AIKATAULU VUODELLE 2014

2014	Kokoukset	Paneelien arviointityö
Tammikuu	1. paneelikokous - Julkaisufoorumi ja arviointiohjeet - paneelin tieteenalat ja edustavuus - lehtien ja sarjojen jako paneelien kesken - julkaisukanavaluettelon täydentäminen - arviointisivusto - suomen- ja ruotsinkieliset kanavat	Kanavien jako paneelien kesken sihteeristö tekee ehdotuksen Alkaa: tammikuu Deadline: 30.3.2014 1. Täydennysarviointi - uusien panelistien ehdotukset - Jufon ehdotussivu
Helmikuu		- Web of Science, Norja+Tanska, ERIH
Maaliskuu	2. paneelikokous - päätös: kanavien jako paneelien kesken	Alkaa: tammikuu Deadline 30.3.2014

	<ul style="list-style-type: none"> - keskustelu lehtien, konferenssien ja kirjakustantajien luokittelusta - keskustelu arviointikriteereistä ja indikaattorien käytöstä - paneelit 14, 16-23: ehdotus aloista, joilla perusteltua luokitella suomen- ja ruotsinkielisiä kanavia tasolle 2 	<p>Suomen- ja ruotsinkieliset kanavat paneelit 14, 16-23 tekevät ohjausryhmälle ehdotukset aloiksi, joilla on perusteltua luokitella suomen- ja ruotsinkielisiä foorumeita tasolle 2</p> <p>Alkaa: tammikuu Deadline 30.3.2014</p>
Huhtikuu	<p>Ohjausryhmän kokous</p> <ul style="list-style-type: none"> - päätös aloista, joilla voidaan luokitella suomen- ja ruotsinkielisiä kanavia tasolle 2 	<p>2. Täydennysarviointi</p> <ul style="list-style-type: none"> - Jufon ehdotussivu - yliopistojen julkaisutiedot 2013 <p>Alkaa: 1.4.2014 Deadline 30.5.2014</p>
Toukokuu	<p>Paneelien 14, 16-23 puheenjohtajakokous</p> <ul style="list-style-type: none"> - päätös: tasolle 2 luokiteltavat suomen- ja ruotsinkieliset kanavat 	<p>Suomen- ja ruotsinkieliset kanavat</p> <ul style="list-style-type: none"> - päätös tasolle 2 luokiteltavista suomen- ja ruotsinkielisistä kanavista <p>Alkaa: 1.4.2014 Deadline 30.5.2014</p>
Kesäkuu		<p>3. Täydennysarviointi</p>
Heinäkuu		<ul style="list-style-type: none"> - Jufon ehdotussivu
Elokuu		<p>Alkaa: 1.6.2014 Deadline 30.9.2014</p>
Syyskuu	<p>3. paneelikokous</p> <ul style="list-style-type: none"> - ehdotus: tasolle 2 luokiteltavat kirjakustantajat 	<p>Kirjakustantajat</p> <ul style="list-style-type: none"> - paneelien ehdotukset tasolle 2 luokiteltavista kirjakustantajista <p>Alkaa: 1.6.2014 Deadline 30.9.2014</p>
Lokakuu		<p>Alkaa: 1.6.2014 Deadline 30.9.2014</p>
Marraskuu	<p>4. paneelikokous</p> <ul style="list-style-type: none"> - päätös: tasolle 2 luokiteltavat lehdet ja sarjat - ehdotus: tasolle 3 luokiteltavat lehdet ja sarjat 	<p>4. Täydennysarviointi</p> <ul style="list-style-type: none"> - Jufon ehdotussivu <p>Alkaa: 1.10.2014 Deadline 30.11.2014</p> <p>Lehdet ja sarjat</p> <ul style="list-style-type: none"> - päätös tasolle 2 luokiteltavista lehdistä ja sarjoista <p>Alkaa: 1.6.2014 Deadline 30.11.2014</p>
Joulukuu	<p>Puheenjohtajakokous</p> <ul style="list-style-type: none"> - päätös: tasolle 2 luokiteltavat kirjakustantajat - päätös: tasolle 3 luokiteltavat lehdet ja sarjat <p>Ohjausryhmän kokous</p>	